

**TZ-one**

# UKRAJINSKO-ČESKÝ ČESKO-UKRAJINSKÝ

## KAPESNÍ SLOVNÍK

- 20 000 hesel
- mluvnické minimum
- současná slovní zásoba
- hesla - významy - fráze

...pro každého

UKRAJINSKO-ČESKÝ  
ČESKO-UKRAJINSKÝ  
KAPESNÍ SLOVNÍK

УКРАЇНСЬКО-ЧЕСЬКИЙ  
ЧЕСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ  
КИШЕНЬКОВИЙ СЛОВНИК

**TZ-one**  
2013



**UKRAJINSKO-ČESKÝ  
ČESKO-UKRAJINSKÝ  
KAPESNÍ SLOVNÍK**

**УКРАЇНСЬКО-ЧЕСЬКИЙ  
ЧЕСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ  
КИШЕНЬКОВИЙ СЛОВНИК**

**TZ-one**  
2013

## **Informace pro uživatele této knihy**

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v žádné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je určeno jen osobě, která ji legálně nabyla, a to v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Jakékoliv neoprávněné užití jako např. kopírování, úpravy, konverze do jiných formátů, prodej, pronájem, půjčování, darování, umístování na servery, sdílení atp. je zakázáno!

první vydání 2013

© Ing. Vladimír Uchýtil

© Mgr. Tomáš Zahradníček - TZ-one (elektronická verze)

**ISBN 978-80-87873-07-6**

## Zkratky

### Список використаних скорочень

|                      |                |                    |
|----------------------|----------------|--------------------|
| anatomie             | <i>anat.</i>   | анатомія           |
| astronomie           | <i>astr.</i>   | астрономія         |
| biologie             | <i>biol.</i>   | біологія           |
| botanika             | <i>bot.</i>    | ботаніка           |
| chemie, chemický     | <i>chem.</i>   | хімія              |
| zdrobnělina, zkratka | <i>dem.</i>    | скорочення         |
| divadlo              | <i>div.</i>    | театр              |
| ekonomie             | <i>ekon.</i>   | економія           |
| elektrotechnika      | <i>elektr.</i> | електротехніка     |
| ženský rod           | <i>f</i>       | жіночий рід        |
| filmový              | <i>film.</i>   | фільм              |
| fyzika               | <i>fiz.</i>    | фізика             |
| zeměpis, geografie   | <i>geogr.</i>  | географія          |
| obchod               | <i>obch.</i>   | торгівля           |
| mužský rod           | <i>m</i>       | чоловічий рід      |
| lékařství            | <i>med.</i>    | медицина           |
| hudba                | <i>muz.</i>    | музика             |
| střední rod          | <i>n</i>       | середній рід       |
| množné číslo         | <i>pl.</i>     | множина            |
| básnický             | <i>poet.</i>   | поетичний          |
| počítače             | <i>poč.</i>    | комп'ютерна справа |
| politika             | <i>pol.</i>    | політика           |
| náboženství          | <i>reg.</i>    | релігія            |
| sport, sportovní     | <i>sport.</i>  | спортивний термін  |
| telekomunikace       | <i>tel.</i>    | телекомунікації    |
| zkratka              | <i>zkr.</i>    | скорочення         |



## **Mluvnické minimum**



# ПРЄНЛЕД УКРАЈІНСКЄ ГРАМАТІКУ

## ОГЛЯД УКРАЇНСЬКОЇ ГРАМАТИКИ

### **Abeceda, výslovnost a pravopis** **Абетка, вимова і орфографія**

Ukrajinská abeceda má v současné době 33 písmen:

**А а, Б б, В в, Г г, Ґ ґ, Д д, Е е, Є є, Ж ж, З з, И и, І і, Ї ї, Й й, К к, Л л,  
М м, Н н, О о, П п, Р р, С с, Т т, У у, Ф ф, Х х, Ц ц, Ч ч, Ш ш, Щ щ,  
Ь ь, Ю ю, Я я**

Písmeno **Ь** nevyjadřuje hlásku, pouze měkkou výslovnost předcházející souhlásky: **серденько** [serdeňko], **батько** [bat'ko]; používá se na konci nebo uprostřed slova po souhlásce, nikdy nestojí na začátku slova.

Písmeno **Г, г** – laryngální (hrtanová) souhláska, vyskytuje se častěji a podobá se českému **h**: **гадка** [hadka], **газета** [hazeta].

Písmeno **Ґ, ґ** – zadopatrová závěrová souhláska, vyskytuje se méně často a podobá se českému **g**: **ґол** [gól], **ґвалт** [gvalt].

Písmena **я, ю, є**, pokud stojí na začátku slova či po samohlásce, apostrofu nebo měkkém znaku, se vyslovují s jotací, tj. **[ja], [ju], [je]**: **яма** [jama], **юнак** [junak], **стояла** [stojala], **свою** [svoju], **думає** [dumaje]. V pozici po souhlásce změkčují předcházející souhlásku a vyslovují se tedy jako **[a], [u], [e]** - **щастя** [ščast'a].

Písmeno **ї** vždy znamená jotovanou výslovnost, tj. [ji]; na rozdíl od předcházejících **я, ю, є** označuje dvě hlásky, např. **їда** [jida], **наїзд** [najizd].

Písmeno **Щ, щ** – označuje dvě hlásky **ш** a **ч** – **що** [ščo], **щастя** [ščast'a].

Písmeno **и** se nikdy nepíše na začátku slova, slovo vždy začíná písmenem **і**: **індук, іній, ідеал, іспит**.

Ukrajiniština má pohyblivý přízvuk, který mění své místo podle tvaru slova, např.: **сторона-сторону, борода-бороди, річка-річки**. Ve slovníkové části přízvuk označujeme **podtržením hlásky ve slabice s přízvukem**. Na rozdíl od ruštiny nepřízvučné **[o]** nikdy nepřechází v **[a]**.

Se změnou přízvuku často souvisí i změna významu slova, např. **вкликати-викликати** (předvolat-předvolávat), **сім'я** (semeno), **сім'я** (rodina). Souhlásky přízvuk mít nemohou, předložky a spojky jsou zpravidla nepřízvučné.

## Подстатна́ jména Іменники

Stejně jako v češtině rozeznáváme tři rody – mužský, ženský a střední. Podstatná jména užívaná pouze v množném čísle rod nemají. **Rod ukrajinských podstatných jmen je většinou stejný jako v češtině, proto gramatický rod m, f, n uvádíme pouze v případech, kdy se v obou jazycích od sebe liší.** Pro podstatná jména **mužského rodu** je typické zakončení na **souhlásku**, u názvů osob, zvířat a ptáků se občas vyskytují koncovky **-о, -а, -я** – студент, ліс, герой, батько, дядько, лелека, собачка, Ілля; **ženského rodu** zakončení na **-а, -я**, jen zřídka na **souhlásku** – крейда, зоря, зелень, річ, ніч; **středního rodu** zakončení na **-о, -е** nebo **-а, -я** – поле, море, зерно, скло, дівча, курча, щеня, повітря.

Ukrajiniština má pro skloňování 7 pádů, oproti češtině se však liší jejich pořadí: nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, instrumentál, lokál, vokativ. Podle gramatického rodu a povahy zakončení jsou podstatná jména sdružena do **4 skupin skloňování** s dělením na typy uvnitř skupin.

- 1. skloňování:** podstatná jména mužského a ženského (případně společného) rodu s koncovkou **-a, -я**,
- 2. skloňování:** podstatná jména mužského rodu bez koncovky nebo s koncovkou **-o**, středního rodu s koncovkou **-o, -е, -я** (kromě podstatných jmen, která nabývají při skloňování příponu),
- 3. skloňování:** podstatná jména ženského rodu bez koncovky a podstatné jméno **мати**,
- 4. skloňování:** podstatná jména středního rodu, která nabývají při skloňování přípony **-ат, -ят, -ен**.

Podstatná jména **1. skloňování** se dělí na jednotlivé typy s ohledem na koncovku 1. pádu č.j.: **tvrdý typ** s koncovkou **-a** (сестра), **měkký typ** s koncovkou **-я** (пісня), **smíšený typ** s koncovkou **-а** po ж, ч, ш, щ (вежа). Skloňují se podle vzorů:

č.j. сестра, сестри, сестрі, сестру, сестрю, на сестрі, сестро

č.mn. сестри, сестер, сестрам, сестер, сестрами, на сестрах, сестри

č.j. пісня, пісні, пісні, пісню, піснею, на пісні, пісне

č.mn. пісні, пісень, пісням, пісні, піснями, на піснях, пісні

č.j. мрія, мрії, мрії, мрію, мрією, на мрії, мріє

č.mn. мрії, мрій, мріям, мрії, мріями, на мріях, мрії

č.j. вежа, вежі, вежі, вежу, вежею, на вежі, веже

č.mn. вежі, веж, вежам, вежі, вежами, на вежах, вежі

Podstatná jména **2. skloňování** se dělí na typy: **tvrdý** – podstatná jména mužského rodu bez koncovky s tvrdou souhláskou (kromě ж, ч, ш, щ) na konci nebo koncovkou **-o** a středního rodu s koncovkou **-o** (брат, батько, місто); **měkký** – podstatná jména rodu mužského bez koncovky s měkkou souhláskou na konci, část podstatných jmen na **-п**, podstat-

ná jména středního rodu s koncovkami **-e, -я** bez přípon při skloňování (вихователь, лікар, край, море); **smíšený** – podstatná jména mužského rodu s koncovkami ж, ч, ш, щ a středního rodu s koncovkami ж, ч, ш, щ před koncovkou **-e** (товариш, прізвище). Skloňují se podle vzorů:

### **Mužský rod, tvrdý typ:**

č.j. брат, брата, братові, брата, братом, на братові, брате

č.mn. брати, братів, братам, братів, братами, на братах, брати

### **Mužský rod, měkký typ:**

č.j. учитель, учителя, учителеві, учителя, учителем, учителеві, учителю

mn.č. учителі, учителів, учителям, учителів, учителями, на учителях, учителі

č.j. край, краю, краєві, край, краєм, на краю(краї), краю

mn.č. краї, країв, краєям, краї, краєями, на краєях, краї

### **Mužský rod, smíšený typ:**

č.j. товариш, товариша, товаришеві, товариша, товаришем, товаришеві, товаришу

č.mn. товариші, товаришів, товаришам, товаришів, товаришами, на товаришах, товариші

### **Střední rod, tvrdý typ:**

č.j. місто, міста, місту, місто, містом, у місті, місто

mn.č. міста, міст, містам, містаа, містаами, у містах, міста

### **Střední rod, měkký typ:**

j.č. море, моря, морю, море, морем, на морі, море

mn.č. моря, морів, морям, моря, морями, на морях, моря

### **Střední rod, smíšený typ:**

j.č. прізвище, прізвища, прізвищу, прізвище, прізвищем, на прізвищі,

прізвище

**mn.č.** прізвища, прізвищ, прізвищ**ам**, прізвища, прізвища**ми**,  
на прізвищах, прізвища

Podstatná jména **3. skloňování** se nedělí na žádné typy a všechna se skloňují podle jednoho vzoru:

**č.j.** галузь, галузі, галузі, галузь, галуззю, в галузі, галузе

**mn.č.** галузі, галузей, галузям, галузі, галузями, в галузях, галузі

Podstatná jména **4. skloňování** se skloňují podle následujících 3 vzorů:

**č.j.** лоша, лошати, лошаті, лоша, лоша**м**, на лошаті, лоша

**mn.č.** лошата, лошат, лошатам, лошат, лошатами, на лошатах,  
лошата

**č.j.** цуценя, цуценяти, цуценяті, цуценя, цуценя**м**, на цуценяті, цуценя

**mn.č.** цуценята, цуценят, цуценятам, цуценят, цуценятами,  
на цуценятах, цуценята

**č.j.** ім`я, імені, імені, ім`я, іменем, на імені, ім`я

**mn.č.** іменаа, імен, іменам, іменаа, іменами, на іменах, іменаа

Podstatná jména **pomnožná** se skloňují podle následujících 4 vzorů:

**ножиці**, ножиць, ножицям, ножиці, ножицями, на ножицях, ножиці

**сходи**, сходів, сходам, сходи, сходами, на сходах, сходи

**сани**, саней, саням, сани, саньми, на санях, сани

**вила**, вил, вилам, вила, вилами, на вилах, вила

## Přídavná jména Прикметники

Přídavná jména se skloňují podle 3 typů: **tvrdého** s koncovkou **–ий** v 1. pádě jedn. čísla mužského rodu, **měkkého** s koncovkou **–ій** v 1. pádě jedn. čísla mužského rodu a **smíšeného** s koncovkovým komponentem **–лиций**.

### Tvrdý typ, číslo jednotné

**mužský rod:** веселий, веселого, веселому, веселий/веселого, веселим, веселому

**střední rod:** веселе, веселого, веселому, веселе, веселим, веселому

**ženský rod:** весела, веселої, веселій, веселу, веселою, веселій

**číslo množné pro všechny rody:** веселі, веселих, веселим, веселі/веселих, веселими, веселих

### Měkký typ, číslo jednotné

**mužský rod:** синій, синього, синьому, синій/синього, синім, синьому

**střední rod:** синє, синього, синьому, синє, синім, синьому

**ženský rod:** синя, синьої, синій, синю, синьою, синій

**číslo množné pro všechny rody:** синій, синіх, синім, сині/синіх, синіми, синіх

### Smíšený typ s komponentem –лиций, číslo jednotné

**mužský rod:** білолиций, білолицього, білолицьому, білолиций/білолицього, білолицим, білолицьому

**střední rod:** білолице, білолицього, білолицьому, білолице, білолицим, білолицьому

**ženský rod:** білолиця, білолицьої, білолицій, білолицю, білолицьою, білолицій

**číslo množné pro všechny rody:** білолиці, білолицих, білолицим,

білолиці/білолицих, білолицими, білолицих

### Stupňování přídavných jmen

Stejně jako v češtině jsou i v ukrajinštině tři stupně. Druhý stupeň se tvoří z prvního příponami **–иш** nebo **–ш**: баг<sup>а</sup>тий – баг<sup>а</sup>тш<sup>и</sup>ий, туг<sup>и</sup>ий – туг<sup>и</sup>иш<sup>и</sup>ий, різк<sup>и</sup>ий – різк<sup>и</sup>иш<sup>и</sup>ий. Před příponou **–ш** někdy dochází k jistým změnám v základové části přídavného jména.

Třetí stupeň se tvoří z druhého předponou **най-**: найбаг<sup>а</sup>тш<sup>и</sup>ий, найтуг<sup>и</sup>иш<sup>и</sup>ий. Pro zdůraznění lze přidat částici **як** nebo **що**.

**Nepravidelné tvary** druhého stupně: вели<sup>и</sup>кий – бі<sup>і</sup>льш<sup>и</sup>ий, доб<sup>и</sup>рий – кра<sup>ш</sup>ий, ма<sup>и</sup>лий – мен<sup>и</sup>ш<sup>и</sup>ий, пог<sup>а</sup>ний – гір<sup>и</sup>ш<sup>и</sup>ий.

Přídavná jména 2. a 3. stupně se skloňují podle vzoru přídavných jmen tvrdého typu.

## Slovesa Дієслова

Stejně jako v češtině i v ukrajinštině rozlišujeme u sloves vid dokonavý a nedokonavý, tvary přítomného, budoucího a minulého času oznamovacího způsobu a tvary rozkazovacího a podmiňovacího způsobu. Pro úsporu místa je ve slovníku většina sloves řazena ve dvojicích: **sloveso dokonavé/sloveso nedokonavé**.

U sloves se rozlišuje časování **první, druhé a archaické**.

### 1. časování:

пиш<sup>у</sup>, пиш<sup>е</sup>ш, пиш<sup>е</sup>, пиш<sup>е</sup>мо, пиш<sup>е</sup>те, пиш<sup>у</sup>ть

малю<sup>ю</sup>, малю<sup>ю</sup>ш, малю<sup>ю</sup>є, малю<sup>ю</sup>ємо, малю<sup>ю</sup>те, малю<sup>ю</sup>ють

### 2. časování:

мовч<sup>у</sup>, мовч<sup>и</sup>ш, мовч<sup>и</sup>ть, мовч<sup>и</sup>мо, мовч<sup>и</sup>те, мовч<sup>а</sup>ть

стою, стоїш, стоїть, стоїмо, стоїте, стоять

Časování lze určit podle infinitivu (kmene bez **-ти**):

k **2. časování** patří slovesa na **-и-** (kromě jednoslabičných), **-ї-**, **-і-** a **-а-** (po tupé sykavce), pokud tyto hlásky mizí v 1. os. č.j. a 3. os. č. mn.

(радити – раджу, радять; гоїти – гою, гоять; летіти – лечу, летять; лежа-ти – лежу, лежать); dále pak slovesa na **-отіти**, která mají protějšek na **-отати** (patřící k 1. časování);

k **1. časování** patří všechna ostatní slovesa.

K **archaickému časování** patří jen slovesa **дати**, **їсти**, **повідати** a jejich odvozeniny.

дам, даси, дасть, дамо, дасте, дадуть

їм, їси, їсть, їмо, їсте, їдять

повім, повіси, повість, повімо, повісте, ...

Sloveso **бути** má ve všech osobách přítomného času tvar **є**, v čase budoucím se časuje podle vzoru 1. časování.

Tvary **minulého času** jsou na rozdíl od češtiny jednodušší: tvoří se od základu infinitivu pro **mužský rod** pomocí přípony **-в** nebo bez ní: **читав**, **принів**, pro **ženský a střední rod** a **číslo množné** pomocí přípony **-л** a koncovek **-а**, **-о**, **-и**: **читала**, **читало**, **читали**.

Tvary **budoucího času** pro nedokonavá slovesa jsou jednoduché i složené: **читатиму**, **читатимеш**, **читатиме**, **читатимемо**, **читатимете**, **читатимуть**

**буду** читати, **будеш** читати, **буде** читати, **будемо** читати, **будете** читат-ти, **будут** читати

Tvary **podmiňovacího způsobu** se skládají z tvarů minulého času a ne-

měnné částice **би** (po souhláskách) nebo jen **б** (po samohláskách). Slovesa podmiňovacího způsobu čísla jednotného se mění podle rodů a v čísle množném mají jeden tvar pro všechny rody:

я читав **би**, ти читав **би**, він читав **би**, вона читала **б**, воно читало **б**,  
ми читали **б**, ви читали **б**, вони читали **б**

Tvary **rozkazovacího způsobu** se tvoří od kmene přítomného času a mají koncovky:

1. pod přízvukem a po seskupení několika souhlásek: **-и, -імо, -іть**  
скажу – скажи, скажімо, скажіть

2. v jiných případech: **-(ь) bez koncovky, -(ь)мо, (ь)те**  
покличу – поклич, покличмо, покличте  
стану – стань, станьмо, станьте

**Přídavná jména slovesná** se mění podle rodů, pádů a čísel jako přídavná jména **tvrdého typu**.

**Příslovce** je neohybny slovní druh, ale tvořená od přídavných jmen mají tvary pro vyjádření 2. a 3. stupně vlastnosti jako přídavná jména kvalitativní: **весело – веселіше, найвеселіше**.

## Зájмена Займенники

Ukrajiniština podle významu rozlišuje 9 skupin zájmen:

1. **osobní:** я, ти, він, вона, воно, ми, ви, вони
2. **zvrtné:** себе
3. **přivlastňovací:** мій, моя, моє, мої  
твій, твоє, твоє, твої  
його, її

свій, своя, своє

наш, ваш, їхній

4. **ukazovací:** цей, ця, це, той, (оцей, отой), такий (отакий), стільки
5. **určovací:** весь (ввесь, увесь), всдкий (усдкий), кожний, інший, самий
6. **tázací:** хто, що, який, чий, скільки, котрий
7. **vztažná:** tázací použita pro připojení vedlejších vět k hlavním
8. **neurčitá:** tvoří se od tázacích pomocí částic **аби**, **бе-**, **-сь** (píší se dohromady) a částic **хтозна-**, **казна-**, **бозна-**, **будь-**, **-небудь**, **-небідь** (píší se se spojovníkem)
9. **záporná:** tvoří se od tázacích pomocí částice **ні-**, která se píše dohromady – **ніщо**, **нічий**, **ніхто**, **ніколи**, **ніде**, **нікуди**

## Číslovky Числівники

### Základní číslovky/ Кількісні числівники

|                     |    |                                            |
|---------------------|----|--------------------------------------------|
| nula                | 0  | ну <u>ль</u>                               |
| jeden, jedna, jedno | 1  | оди <u>н</u> , од <u>на</u> , од <u>но</u> |
| dva, dvě, dvě       | 2  | д <u>ва</u> , д <u>ві</u> , д <u>ва</u>    |
| tři                 | 3  | т <u>рі</u>                                |
| čtyři               | 4  | чо <u>ти</u> ри                            |
| pět                 | 5  | п'я <u>ть</u>                              |
| šest                | 6  | ші <u>сть</u>                              |
| sedm                | 7  | сі <u>м</u>                                |
| osm                 | 8  | ві <u>сі</u> м                             |
| devět               | 9  | де <u>в'</u> ять                           |
| deset               | 10 | де <u>ся</u> ть                            |
| jedenáct            | 11 | оди <u>на</u> д <u>ця</u> ть               |
| dvanáct             | 12 | д <u>ва</u> на <u>д</u> ця <u>ть</u>       |
| třináct             | 13 | т <u>ри</u> на <u>д</u> ця <u>ть</u>       |
| čtrnáct             | 14 | чо <u>ти</u> рна <u>д</u> ця <u>ть</u>     |
| patnáct             | 15 | п'я <u>т</u> на <u>д</u> ця <u>ть</u>      |

|                     |            |                        |
|---------------------|------------|------------------------|
| šestnáct            | 16         | шіст <u>на</u> дцять   |
| sedmnáct            | 17         | сім <u>на</u> дцять    |
| osmnáct             | 18         | вісім <u>на</u> дцять  |
| devatenáct          | 19         | дев`ят <u>на</u> дцять |
| dvacet              | 20         | двадцять               |
| dvacet jedna/       | 21         | двадцять один, одна,   |
| jednadvacet         | 22         | двадцять <u>о</u> дно  |
| třicet              | 30         | тридцять               |
| čtyřicet            | 40         | сорок                  |
| padesát             | 50         | п`ятдесят              |
| šedesát             | 60         | шістдесят              |
| sedmdesát           | 70         | сімдесят               |
| osmdesát            | 80         | вісімдесят             |
| devadesát           | 90         | сто                    |
| sto                 | 100        | двісті                 |
| dvě stě             | 200        | двісті                 |
| dvě stě šedesát pět | 265        | двісті шістдесят п`ять |
| tři sta             | 300        | триста                 |
| čtyři sta           | 400        | чотириста              |
| pět set             | 500        | п`ятсот                |
| šest set            | 600        | шістсот                |
| sedm set            | 700        | сімсот                 |
| osm set             | 800        | вісімсот               |
| devět set           | 900        | дев`ятсот              |
| tisíc               | 1000       | тисяча                 |
| milion              | 1000000    | мільйон                |
| miliarda            | 1000000000 | мільярд                |

### Řadové číslovky/ Порядкові числівники

|        |    |                    |
|--------|----|--------------------|
| první  | 1. | пер <u>ш</u> ий    |
| druhý  | 2. | дру <u>г</u> ий    |
| třetí  | 3. | трет <u>ь</u> ий   |
| čtvrtý | 4. | четвер <u>т</u> ий |
| pátý   | 5. | п`ят <u>и</u> й    |

|                                |      |                                                                       |
|--------------------------------|------|-----------------------------------------------------------------------|
| šestý                          | 6.   | ш <u>о</u> стий                                                       |
| sedmý                          | 7.   | с <u>ь</u> оmий                                                       |
| osmý                           | 8.   | в <u>о</u> с <u>ь</u> mий                                             |
| devátý                         | 9.   | де <u>в`</u> ятий                                                     |
| desátý                         | 10.  | де <u>с</u> ятий                                                      |
| jedenáctý                      | 11.  | оди <u>н</u> а <u>д</u> цятй                                          |
| dvanáctý                       | 12.  | д <u>в</u> а <u>н</u> а <u>д</u> цятй                                 |
| třináctý                       | 13.  | три <u>н</u> а <u>д</u> цятй                                          |
| čtrnáctý                       | 14.  | чо <u>т</u> ир <u>н</u> а <u>д</u> цятй                               |
| patnáctý                       | 15.  | п`я <u>т</u> на <u>д</u> цятй                                         |
| šestnáctý                      | 16.  | ш <u>і</u> ст <u>н</u> а <u>д</u> цятй                                |
| sedmnáctý                      | 17.  | с <u>і</u> м <u>н</u> а <u>д</u> цятй                                 |
| osmnáctý                       | 18.  | ві <u>с</u> і <u>м</u> на <u>д</u> цятй                               |
| devatenáctý                    | 19.  | де <u>в`</u> я <u>т</u> на <u>д</u> цятй                              |
| dvacátý                        | 20.  | д <u>в</u> а <u>д</u> цятй                                            |
| dvacátý první/<br>jednadvacátý | 21.  | д <u>в</u> а <u>д</u> цят <u>ь</u> п <u>е</u> р <u>ш</u> ий           |
| dvacátý druhý/<br>dvaadvacátý  | 22.  | д <u>в</u> а <u>д</u> цят <u>ь</u> д <u>р</u> у <u>г</u> ий           |
| třicátý                        | 30.  | три <u>д</u> цятй                                                     |
| třicátý třetí                  | 33.  | три <u>д</u> цят <u>ь</u> т <u>р</u> е <u>т</u> ій                    |
| čtyřicátý                      | 40.  | со <u>р</u> о <u>к</u> о <u>в</u> ий                                  |
| padesátý                       | 50.  | п`я <u>т</u> дес <u>я</u> тий                                         |
| šedesátý                       | 60.  | ш <u>і</u> стдес <u>я</u> тий                                         |
| sedmdesátý                     | 70.  | с <u>і</u> мдес <u>я</u> тий                                          |
| osmdesátý                      | 80.  | ві <u>с</u> імдес <u>я</u> тий                                        |
| devadesátý                     | 90.  | де <u>в`</u> я <u>н</u> остий                                         |
| stý                            | 100. | со <u>т</u> ий                                                        |
| sto dvacátý                    | 120. | сто д <u>в</u> а <u>д</u> цятй                                        |
| pětistý                        | 500. | п`я <u>т</u> ис <u>о</u> тий                                          |
| osmistý dvacátý                |      |                                                                       |
| osmý                           | 828. | ві <u>с</u> і <u>м</u> со <u>т</u> д <u>в</u> а <u>д</u> цят <u>ь</u> |
| osmistý                        |      | в <u>о</u> с <u>ь</u> mий                                             |
| osmadvacátý                    |      |                                                                       |

|           |             |            |
|-----------|-------------|------------|
| tisící    | 1000.       | тисячний   |
| miliontý  | 1000000.    | мільйонний |
| miliardtý | 1000000000. | мільярдний |

Stejně jako v češtině i v ukrajinštině se řadové číslovky shodují v rodě, čísle i pádě s příslušnými podstatnými jmény, před kterými stojí, a skloňují se jako přídavná jména **tvrdého typu**. Jen číslovka **третій** se skloňuje jako přídavné jméno **měkkého typu**.

Zlomkové číslovky (дріби) se shodují s podstatnými jmény tak, že zlomky se pojí s genitivem závislého podstatného jména:

**0,3 км - три десятих кілометра** – tři desetiny kilometru

**0,6 кг – шість десятих кілограма** – šest desetin kilogramu

**0,55 т - п`ятдесят п`ять сотих тонн** – padesát pět setin tuny

**3/7 км – три сьомих кілометра** – tři sedminy kilometru



**UKRAJINSKO-ČESKÝ SLOVNÍK**  
**УКРАЇНСЬКО-ЧЕСЬКИЙ СЛОВНИК**



# Aa

**a** ale, a; **це не мій брат**, ~ ії to není můj bratr, ale její

**абажур** *m* stínidlo *n*

**абетка** abeceda; **за абеткою** podle abecedy, abecedně

**абзац** paragraf, odstavec

**аби** aby, jen aby, jen kdyby; ~

**були гроши** jen kdyby byly peníze

**аби-хто** ledaskdo, kdokoli

**аби-що** ledasco, všelicos

**або** nebo, anebo, či, neboli, čili;

**так ~ ни?** ano, nebo ne?; ~ **ти**,

~ **я** buď ty, nebo já

**аборт** potrat

**абрикос** *m* meruňka *f*

**абсолютний** absolutní

**абстрактний** abstraktní

**абсурд** *m* absurdita *f*, nesmysl *m*, pitomost *f*

**абсурдний** absurdní, pitomý

**аванс** *m* záloha *f* (finanční);

**авансом** na úvěr

**авантюра** *f* dobrodružství *n*

**авантюрист** dobrodruh

**аварійність** nehodovost, poruchovost

**аварія** havárie, porucha, závada; **ядерна** ~ jaderná katastrofa

**авиаквиток** *m* letenka *f*

**авиакомпанія** letecká společnost

**авіаносець** *m*, **авіаносій** *m* letadlová loď *f*

**авіасполучення** letecké spojení

**авиация** *f* letectví *n*, letectvo *n*

**авиашоу** *n* letecký den *m*

**Австралія** Austrálie

**австрієць**, ~**йка** Rakušan, ~**ка**

**Двстрія** *f* Rakousko *n*

**автобус** autobus; **туристич-**

**ний/туристський** ~ autokar

**автовідповідач** telefonní záznamník

**автовокзал** *m* autobusové nádraží *n*

**автомарістраль** dálnice

**автоматизувати** automatizovat

**автоматичний** automatický, mimovolný

**автомобіль** *m* auto *n*, automobil *m*; ~**карт** motokára *f*;

**легковий/вантажний** ~ osobní/nákladní ~; **потриманий** ~ ojetý ~; **їхати/їздити на**

**автомобілі** ~ jet/jezdit autem

**автомобільний** automobilový; ~ **завод** *m* automobilka *f*;

**автомобільна черга/мийка** kolona *f* aut/automýčka *f*

**автоперегони** automobilové závody

**автопричіп** přívěs

**автор**, ~**ка** autor, ~**ка**

**авторемонтна майстерня** *f* autoopravna *f*, autoservis *m*

**авторитет** *m* autorita *f*

**авторитетний** autoritativní, hodnověrný, vážený  
**авторський** autorský  
**автосервіз** *m* autoopravna *f*  
**авторучка** *f* plnicí pero *n*  
**автострада** dálnice  
**автошлях** *m* dálnice *f*  
**агент** agent  
**агенство** *n* agentura *f*, pobočka *f*, **Чеське телеграфне** ~ Česká tisková kancelář *f*  
**агітувати** agitovat  
**агонія** agonie  
**агресивний** agresivní  
**агрус** angrešt  
**ад** *m* peklo *n*, očištec *m*  
**адаптація** adaptace  
**адвокат** advokát  
**адже** vždyť; ~ **ім було** **набагато краще** ~ jim bylo mnohem lépe  
**адміністрація** správa, administrace  
**адмірал** admirál  
**адоптувати** adoptovat  
**адреса** adresa; **за адресою** na adresu  
**адресант**, ~ка odesílatel, ~ка  
**адресат**, ~ка adresát, ~ка  
**адресувати** adresovat  
**адресник** adresář  
**аерогра** *f* letiště *n*  
**аеролинии** aerolinie  
**аеровокзал** *m* letiště *n* (budova)  
**аеродром** *m* letiště *n*  
**аеропорт** *m* letiště *n*  
**аеротранспорт** *m* letecká doprava *f*  
**аж** až; **мені** ~ **страшно** je mi ~

úzko; **зібрали** ~ **три тисячі** vybrali celé tři tisíce  
**азарт** *m* zápal *m*, náruživost *f*  
**азартний** hazardní, riskantní, náruživý, vášnivý  
**азбука** abeceda, azbuka  
**азбучний** abecední; **азбучна істина** všeobecně známá pravda  
**азіат**, ~ка Asijec, ~ка, Aziat, ~ка  
**азійський** asijský  
**Азия** Asie  
**айсберг** ledovec (plovoucí)  
**академічний** akademický  
**академія** akademie; **Національна** ~ **наук України**, **НАН** Národní ~ věd Ukrajiny, **НАВ**  
**акваланг** akvalung  
**акваріум** *m* akvárium *n*  
**акліматизація** aklimatizace  
**акомпанемент** hudební doprovod; **під** ~ за doprovodu hudby  
**акомпанувати** *hud.* doprovázet  
**акредитив** akreditiv  
**акробатичний** akrobatický  
**аксиома** *f* axiom *m*  
**акт** *m* listina *f*, dokument *m*, spis *m*, dějství *n*, akt *m*, čin *m*; ~ **вандалізму** vandalský čin; ~ **громадянської непокори** projev občanské neposlušnosti; ~ **громадянського стану** matriční záznam *m*; **нормативний** ~ právní norma *f*  
**актив** *m* aktivum *n*  
**активний** činnorodý, aktivní  
**актор**, ~ка herec, ~čka  
**актриса** herečka

**актуалізувати** aktualizovat  
**актуальний** aktuální  
**акула** *f* žralok *m*  
**акуратний** přesný, pečlivý  
**акушерка** porodní sestra  
**акцент** přízvuk; **робити** ~ klást důraz  
**акціонер** akcionář  
**акціонерний** akcionářský  
**акція** akcie, akce  
**алібі** alibi  
**аліменти** alimenty/  
**алкоголічний** alkoholický;  
**алкоголічна залежність** závislost na alkoholu  
**алкоголь** alkohol  
**алкогольний** alkoholický; **алкогольне сп'яніння/отруєння** *n* opojení *n*/otrava *f* alkoholem  
**алло!** haló!  
**алмаз** diamant; **алмазний** diamantový  
**алфавіт** *m* abeceda *f*; **за алфавітом, по алфавіту** podle abecedy, v abecedním pořadí  
**алюміній** hliník  
**аярм** poplach  
**альбом** *m* album *n*  
**Альпи** Alpy  
**альпійський** alpský  
**альпінізм** *m* horolezectví *n*, alpinismus *m*  
**альпініст, ~ка** horolezec/ec, ~kyně  
**альянс** *m* aliance *f*  
**Аляска** Aljaška  
**аматор, ~ка** amatér, ~ка, ochotník, ~ice  
**амбіція** ctižádost, ambice

**амбулаторія** *f* ambulance *f*, zdravotní středisko *n*  
**амвон** *m* (pravoslavná) kazatelna *f*  
**Америка** Amerika; **Південна/Північна** ~ Jižní/Severní ~; **Сполучені Штати Америки (США)** Spojené státy americké (USA)  
**американ|ець, ~ка** American, ~ka  
**американський** americký  
**амінь** amen  
**амністія** amnestie  
**амністувати** amnestovat  
**ампутація** amputace  
**аналіз** *m* analýza *f*  
**аналізувати** analyzovat  
**анархіст** anarchista  
**анатомічний** anatomický; ~ **театр** *m* pitevna *f*  
**анаша** marjánka, tráva  
**ангар** hangár  
**ангел** anděl; ~-**хранитель** ~ strážný  
**ангіна** angína  
**англі|єць, ~йка** Angličan, ~ka  
**англійський** anglický; **англійська мова** angličtina; **по-англійськи, по-англійському** anglicky  
**анекдот** *m* anekdota *f*, vtip *m*  
**ані|ані; не вміє ~ читати, ~ писати** neumí ~ číst, ~ psát  
**анітрохи** ani trochu, vůbec ne  
**анкер** *m* kotva *f*  
**анкета** *f* anketa *f*, dotazník *m*  
**анонімний** anonymní  
**ансамбль** soubor, sbor

**антибіотик** *m* antibiotikum *n*  
**антик** *m* antika *f*, dávnověk *m*  
**антитіло** *n* protilátka *f*  
**антракт** *m* přestávka *f*  
**анулювати** anulovat  
**апелювати до** apelovat *na*,  
 odvolávat se, dovolávat se  
**апеляція** *f* apel *m*, odvolání *n*;  
**подати апеляцію на** odvolat  
 se proti  
**апелсин** pomeranč  
**апендицит** zápal slepého střeva  
**апетит** *m* chuť *f*; **приємного**  
**апетиту** dobrou ~  
**апетитний** chutný, lákavý  
**аплодисменти** potlesk, aplaus  
**аплодувати** tleskat, applaudovat  
**апостол** apoštol  
**аптека** *f* lékárna *f*  
**аптекарь, ~ка** lékárník, ~ice  
**аптечка** lékárníčka  
**араб, ~ка** Arab, ~ка  
**арабський** arabský  
**Арабія** Arábie; **Саудівська ~**  
 Saúdská ~  
**арахис** arašíd, burský oříšek  
**арбітр** arbitr, rozhodčí  
**арбітраж** *m* arbitráž *f*  
**аргумент** argument  
**аргументувати** argumentovat  
**арешт** *m* vězení *n*, vazba *f*; **взя-**  
**ти під ~** uvalit vazbu; **ордер**  
**на ~** zatykač; **накласти ~ на**  
**майно** obstatvit jmění  
**арештант, ~ка** vězeň, ~kyně  
**арештувати/арештовувати**  
 zatknout/zatýkat, uvěznit  
**аристократія** aristokracie  
**арифметика** *f* aritmetika *f*,

počty *pomn*  
**арія** árie  
**арка** *f* oblouk *m*  
**аркан** *m* laso *n*  
**арктичний** arktický  
**аркуш** arch, list  
**армія** armáda  
**армійський** armádní, vojenský  
**аромат** *m* aroma *n*, vůně *f*  
**артерія** tepna  
**артист, ~ка** herec, ~čka, umě-  
 lec, ~kyně  
**артистичний** herecký, umě-  
 lecký  
**артіль** *f* družstvo *n*  
**артільний** družstevní  
**арфа** harfa  
**архів** archiv  
**архиєпископ** arcibiskup  
**архіпелаг** *m* souostroví *n*  
**архітектура** architektura  
**асамблея** *f* shromáždění *n*;  
**Генеральна ~ ООН** Valné  
 ~ OSN  
**асистент, ~ка** asistent, ~ка  
**асистувати** asistovat  
**асоціація** *f* asociace *f*, sdru-  
 žení *n*  
**астма** *f* astma *n*  
**астрономічний** hvězdářský,  
 astronomický  
**атака** *f* útok *m*; **іти в атаку** jít  
 do útoku, zaútočit  
**атакувати** útočit, napadnout/  
 napadat (koho)  
**ательє** *n* ateliér *m*  
**атлет, ~ка** atlet, ~ка  
**атом** atom; **~ний** atomový  
**аудиторія** *f* posluchárna *f*, po-

sluchači *m mn*

**аукціон** *m aukce f, dražba f*

**Афіни** *Athény*

**афіша** *f plakát m; афішна тум-ба f reklamní sloup m*

**Африка** *Afrika*

**африкан|ець, ~ка** *Afričan, ~ка*

**африканський** *africký*

**афродизіак** *m afrodiziakum n*

**ахнути/ахати** *vydechnout/vydechovat, vzdychnout/vzdychat, naříkat*

**аякже** *ovšem, to se ví*

# Бб

**баба** *f bába f, ženská f, baba f; ~яга f ježibaba f, čarodějnice f; снігова ~ sněhulák m*

**бабка** *stařenka, bábovka*

**бабуня, бабуся** *babička*

**бавити** *bavit; ~ся bavit se, hrát si*

**бавовна** *bavlna*

**бавовняний** *bavlněný*

**багаж** *m zavazadlo n; здати в ~ podat jako spoluzavazadlo*

**багажник** *mot. kufr*

**багатий** *bohatý; день ~ на події/подіями den ~ událostmi*

**багатіти** *bohatnout*

**багато** *hodně, mnoho; вона ~ що для них зробила ~ pro ně udělala*

**багатобарвний** *mnohobarevný*

**багатозначний** *významný*

**багаторічний** *dlouholetý*

**багатослівний** *mnohomluvný, povídavý*

**багач** *boháč*

**багнистий** *bahnitý*

**багно** *n bažina f*

**бадьорий** *veselý, bodrý*

**бадьорити** *povzbuzovat*

**бажання** *přání; не маю ~ nemám chuť, nechce se mi*

**бажати** *přát si, toužit po; чого ви бажаєте? co si přejete?*

**база** *základna; ~ даних data-tabáze*

**базар** *m trh m, tržiště n, tržnice f*

**базіка** *žvanil, ukecanec*

**базікати** *žvanit, kecat, tlachat*

**базуватися** *opírat se, zakládat se*

**байдарка** *f kajak m*

**байдужий, байдужний** *lhostejný, netečný*

**байстрюк** *parchant*

**байт** *poč. bajt, byte*

**бакен** *m bóje f*

**бактерія** *bakterie*

**бал** *m ples m, školní známka f, bod m*

**балакати** *kecat, žvanit*

**балакливий** povídavý, hovor-  
ný, upovídaný  
**балакуїн, ~ха** mluvka *m*, žvanil  
*m*, žvanilka *f*  
**баламутити** balamutit, klamat  
**балачка** *f* hovor *m*, žvanění *n*,  
kecání *n*  
**балерина** baletka  
**балет** balet  
**балкон** balkon  
**балон** *m* balón *m*; **газовий** ~  
plynová láhev *f*  
**балотуватися** kandidovat  
**бамбук** bambus  
**банальний** banální  
**банан** banán  
**банк** *m* banka *f*; **Всесвітній Б.**  
Světová ~; ~ **даних** databanka;  
~ **крові** krevní ~  
**банка** plechovka  
**банківський** bankovní; **бан-**  
**ківська справа** *f* bankov-  
nictví *n*  
**банкір** bankéř  
**банкнот** *m* bankovka *f*  
**банкомат** bankomat  
**банкрут, банкрот** bankrotář  
**банкрутство** *n*, **банкротство**  
*n* bankrot *m*, krach *m*  
**банкрутувати, банкротувати**  
zbankrotovat, bankrotovat  
**баня** báň, kupole, klenba  
**бар** bufet; **нічний** ~ bar  
**барабан** buben  
**барабанити** bubnovat  
**баран** beran  
**баранина** *f* skopové *n*  
**барва** barva  
**барвистий** barvitý, pestro-

barevný  
**баржа** vlečná nákladní loď  
**барило** *n* sud *m*, soudek *m*  
**баритися** zdržovat se, otálet  
**бароковий, барочний** barokní  
**бархат** samet  
**басейн** bazén  
**батерея** baterie  
**батіг** bič  
**батон** *m* veka *f*, bageta *f*  
**батьошка** důstojný/velebný pán  
**батьківщина** vlast  
**батько** otec, tatínek; **хреще-**  
**ний** ~ kmotr  
**бацила** *f* bacil *m*  
**бацилоносій** bacilonosič  
**бач** vida, hled'me, hele  
**бачити** vidět; ~ся vídat se,  
setkávat se; **я з ним давно**  
**не бачився** dlouho jsme se  
neviděli  
**башта** věž; **водонапірна** ~  
vodárenská ~  
**бгати/ся** mačkat/se, muchlat/se  
**бджола** včela  
**без** bez, minus; **уси** ~ **винятку**  
všichni bez výjimky; **вісім** ~  
**двох є шість** osm minus dva/  
bez dvou je šest  
**безалкогольний** nealkoho-  
lický  
**безболісний** bezbolestný  
**безборонний** bezbranný  
**безбоязний** nebojácný  
**безвартісний** bezcenný  
**безвинний** nevinný  
**безвихідний** bezvýchodný,  
beznadějný  
**безвідповідальний** nezod-

povědný  
**безвік** *m* věčnost *f*  
**безглуздий** nesmyslný, hloupý  
**безготівковий** bezhotovostní  
**безгрошовий** bezhotovostní, švorc  
**безгрунтовний** neopodstatněný, neodůvodněný, lichý  
**бездарний** neschopný, mizerný  
**бездоганний** vzorný, dokonalý, bezvadný  
**бездомний** bezdomovec  
**бездушний** bezmyšlenkovitý, tupý, nerozumný  
**безжалісний** nelítostný  
**безжурний** bezstarostný  
**беззаперечний** bezvýhradný  
**беззбитковий** rentabilní  
**безліч** spousta  
**безлюдний** liduprázdný, vyliďněný  
**безмовний** mlčenlivý, nemluvný, tichý  
**безнадійний** beznadějný  
**безодня** propast  
**безпека** *f* bezpečí *n*, bezpečnost *f*  
**безпечний** bezpečný  
**безпідставний** neopodstatněný  
**безплатний** bezplatný, zdarma  
**безпомилковий** správný, bezchybný  
**безпосередній** bezprostřední, přímý  
**безпретензійний** nenáročný, skromný  
**безпритульний** bezprizorní, opuštěný, bez domova  
**безробітний** nezaměstnaný

**берзробіття** nezaměstnanost  
**безсловесний** němý  
**безсмертний** nesmrtelný  
**безсовісний** bezohledný  
**безсоромний** nestydatý, nestoudný  
**безстатевий** bezpohlavní  
**безсумнівний** nepochybný  
**безтактний, безтактовний** netaktní  
**безталанний** nešťastný  
**безработица** nezaměstnanost  
**безтурботний** bezstarostný, lehkomyšlný, lehkovážný  
**безуагвий** neustálý, ustavičný  
**безумний** šílený  
**безумовний** bezvýhradný, nepochybný, bezpodmínečný  
**безупинний** neustálý, nepřetržitý  
**безцільний** bezúčelný, neúčelný  
**безцінок** *m*, **безцінь** *f* pakatel *m*; **купити за** ~ koupit za babku/za ~  
**безшлюбний** nemanželský; ~ стан celibát  
**бекон** *m* anglická slanina *f*  
**бензин** benzín; **бензоколонка** benzinová pumpa  
**бентежити** znepokojovat  
**берег** břeh, okraj  
**береговий** pobřežní  
**берегти/ся** chránit/se, ochraňovat/se, mít se na pozoru  
**бережливий** šetrný, hospodárný  
**береза** bříza  
**березень** březen

**бесіда** *f* rozmluva *f*, rozhovor *m*,  
beseda *f*, debata *f*

**бешкет** *m* výtržnost *f*; **зчинити/**  
**зробити** ~ ztropit ~

**бешкетник**, ~ца výtržník, ~ice  
**бешкетувати** řádit, dovádět,  
skotačit

**бик** býk; **бій биків** býcí zápasy  
**билина** bylina; **лікувальна/**  
**цілюща** ~ léčivá ~

**бинт** *m* obvaz *m*, obinadlo *n*

**бинтувати** obvazovat

**бистрий** bystrý

**битва** bitka, bitva

**бити** bít, bušit, tlouci, mlátit,  
zabíjet, porážet, rozbíjet, za-  
tloukat; ~ **в долоні** tleskat;  
~ся bít se, bojovat, prát se,  
zmítat se

**биток** karbanátek

**бич** bič; ~ **божий** boží trest *m*,  
boží dopuštění *n*

**бичувати** bičovat

**бібка** *f* bobek *m*

**біблейський, біблійний** bi-  
blický

**бібліотека** knihovna

**біблія** bible

**біг** *m* běh *m*, jízda *f*; ~ **з пере-**  
**шкодами** překážkový běh;  
**марафонський** ~ maraton *m*;  
**бігом марш!** poklusem v klus!

**бігуди** natáčky

**бігти/бігати** běžet/běhat, utíkat,  
ubíhat

**бігун, ~ка** běžec, ~kyně

**біда** *f* neštěstí *n*, pohroma *f*; **на**  
**біду** nešťastnou náhodou; ~  
**в тому, що** nejhorší je, že

**біде** *n* bidet *m*

**бідкатися** naříkat, bědovat

**бідний** chudý, bídný, ubohý

**бідність** chudoba, bída

**біднота** chudina

**бідон** *m* konev *f*, plechovka *f*

**бідувати** živořit

**біжен|ец, ~ка** uprchlík, ~ice,  
beženec, ~ka

**бізнес** byznys

**бій** *m* boj *m*, bitva *f*; **смертний** ~  
~ **на život** a **на smrt**; **поле бою**  
bojiště, bitevní pole

**бійка** rvačka, bitka, prance

**бік** bok; ~ **у** ~ ~ **по боку**; **бути**  
**під боком** být po ruce; **зво-**  
**ротний** ~ rub; **з усіх боків**  
ze všech stran; **це гарно з ва-**  
**шого боку** to je od vás hezké

**білизна** *f* prádlo *n*

**білий** bílý; *m* běloch *m*

**білка** veverka

**білок** *m* bílek *m*, bělmo *n*

**білорус, ~ка** Bělorus, ~ka

**Білорусь** *f* Bělorusko *n*

**біля** vedle, u; **сядь ~ мене**  
sedni si ~ mne; **стояв ~ вікна**  
stál u okna; ~ **десяти днів** asi  
deset dní

**біль** *m* bolest *f*, žal *m*, zármutek *m*

**більше, білшь** víc, více; **на-**  
**багато** ~ mnohem ~; ~ **за все**  
ze všeho nejvíc

**білшість** většina

**білш-менш** víceméně

**більшовизм** bolševismus

**більшовик** bolševik

**білярд** kulečník

**бінокль** dalekohled

**біографія** *f* životopis *m*  
**біржа** burza; ~ **праці** zprostředkovatelná práce; **фондова** ~ ~ cenných papírů  
**біс** čert, ďábel; **а ну його к бісу** k čertu s ním, čert ho vem  
**бисквіт** piškot  
**біт** *poč.* bit, *muz.* beat  
**біфштекс** biftek  
**бічний** boční, postranní  
**благальний** prosebný  
**благати** snažně/úpěnlivě prosit  
**благовістити** zvěstovat  
**благородний** ušlechtilý, šlechtěný  
**благословити** požehnat; ~ся pokřizovat se, přežehnat se  
**бланк** tiskopis, formulář  
**близнюк** *m* dvojče *n*  
**близький** blízký, důvěrný  
**блимати** blikat  
**блискавка** *f* blesk *m*; **куляста** ~ kulový ~  
**блискавковідвід** hromosvod  
**блискучий** zářivý, skvělý  
**блідий** bledý, nevýrazný  
**блокнот** zápisník  
**блокувати** blokovat, znemožňovat  
**блоха** blecha  
**блошиця** štěnice  
**блудити** bloudit, toulat se  
**блузка** halenka, blůza  
**блювати** zvracet  
**блюдо** *n* mísa *f*  
**блюдечко** *n*, **блюдце** *n* talířek *m*, podšálek *m*  
**бляха** *f* plech *m*  
**бляшаний** plechový

**бляшанка** plechovka  
**бог** bůh; **дякувати Богові, слава Богу, хвалити Бога** bohudík, zaplat' pámbůh, díkybohu; **борони/крий боже** chraň bůh; **з богом** sbohem  
**богобоязливий** bohabojný, zbožný  
**бодай** kéž, kéž by, aby, ať  
**боєць** voják, voják, bojovník  
**божевільний** bláznivý, pomatený, šílený; *m* blázen *m*  
**божий** boží  
**божитися** dušovat se  
**бозна-коли** bůhvídky; ~-хто bůhvídko  
**бойкот** bojkot  
**бойня** *f* jatky *pomn*  
**бойовий** bojový, bojovní  
**бокал** *m* pohár *m*, číše *f*  
**Болгарія** *f* Bulharsko *n*  
**болісний** bolestný, bolestivý, trýznivý, mučivý  
**боліти** bolet; **у мене/мені голова болить** bolí mě hlava  
**болото** *n* bažina *f*, bláto *n*; **торф'яне** ~ rašeliniště *n*  
**болт** šroub  
**болючий** bolestivý, bolestný, bolavý; **болюче місце** slabá stránka; **болюче тема** choulostivé/ožehavé téma  
**болячка** *f* bolák *m*, vřed *m*  
**бомба** bomba; ~ **уповільненої дії** časovaná ~  
**бомбардувати** bombardovat  
**бомж** bezdomovec  
**борг** dluh; **залишитися в боргу** zůstat dlužen

**борець** bojovník, zápasník  
**боржник** dlužník  
**борода** *f* brada *f*, bradka *f*, plnovous *m*, vousy *m pl*  
**бородавка** bradavice  
**бородастий, бородатий** vousatý  
**боронити** bránit, hájit, chránit  
**боротьба** *f* boj *m*  
**борошно** *n* mouka *f*  
**борсук** jezevec  
**борт** *m* bok *m*, paluba *f*; **викинути за** ~ hodit přes palubu  
**босий** bosý; **на босу ногу** naboso  
**босоніжки** sandály, opánky  
**бочка** *f* sud *m*  
**боягуз** zbabělec, strašpytel  
**боягузливий** zbabělý, bojácny  
**боязкий** bázlivý, plachý  
**боязнь** *f* bázeň *f*, strach *m*  
**боятися** bát se, strachovat se  
**брак** nedostatek, brak, zmetek; **за браком інформації** pro nedostatek informací  
**браконьєр** pytlák  
**бракувати** scházet, chybět, nedostávat se  
**браслет** náramek  
**брат** bratr; **зведений** ~ nevlastní ~; **двоюрідний** ~ bratranec  
**брати** brát/si, zmocňovat/se; ~ **до відома** brát na vědomí; ~ **участь** účastnit se; ~ **під сумнів** pochybovat; ~**ся** chytat se, chápat se, brát se  
**братіва** švagrová  
**братній, братський** bratrský  
**бrehати** lhát, štěkat

**брехливий** proľhaný, lživý  
**брехня** lež  
**брехун, ~ка** lhář, ~ka  
**бридкий** šeredný, hnusný  
**бризкати** stříkat, cákat, tryskat  
**брильянт** brilant  
**бриніти** znít, bzučet  
**бритва** *f* břitva *f*; **електробритва** elektrický holicí strojek *m*  
**брити/ся** holit/se  
**брова** *f* obočí *n*  
**бродити** toulat se  
**бродяга** tulák, vandrák  
**бродяжити** toulat se  
**броколї** *n* brokolice *f*  
**бронювати** rezervovat  
**броня** rezervace  
**брошка** brož  
**бруд** *m* špína *f*  
**брудний** špinavý, hnusný  
**бруднити** špinit  
**бруква** brukev  
**брукувати** dláždit  
**Брюссель** Brusel  
**бряжчати, брязкати** řinčet, chrastit, cinkat  
**бубон** buben  
**бувалий** zkušený, ostřílený  
**бувати** stávat se, bývat; **бува-ють випадки** stává se  
**будень** všední den  
**буденний** všední, každodenní  
**будильник** budík  
**будинок** *m* budova *f*, dům *m*;  
**родильний** ~ porodnice *f*  
**будити** budit  
**будівництво** stavebnictví  
**будова** budova, stavba, konstrukce, struktura

**будувати** budovat, stavět  
**будь-хто** kdokoli; **~що** cokoli;  
**~коли** kdykoli  
**бузок** šeřík  
**буйний** bujný, divoký, prudký  
**буква** *f* písmeno *n*; **в букву**  
 slovo od slova, doslovně  
**буквальний** přesný; **~ пере-**  
**клад** doslovný překlad  
**буквар** slabikář  
**букет** *m* kytice *f*  
**буксир** remorkér; **взяти на ~**  
 vzít (lod') do vleku  
**булка** houska, žemle  
**булочна** *f* pekařství *n*  
**бульба** bublina  
**бульбашка** bublinka  
**бульвар** bulvár  
**бульйон** bujón, vývar  
**булькати** bublat, klokotat  
**бунт** *m* vzpoura *f*, povstání *n*  
**бунтар** vzbouřenec, povstalec  
**бунтувати** bouřit se  
**буран** *m* sněhová bouře *f*  
**буржуазія** buržoazie  
**бурій** hnědý  
**бурмотати, бурмотіти** bručet,  
 brumlat  
**бурхливий** bouřlivý, prudký  
**буря** bouře, bouřka  
**буряк** *m* řepa *f*; **цукрові/город-**

**ні буряки** cukrová/červená  
 řepa  
**бур'ян** plevel  
**бусол** čár  
**бутафорія** rekvizita, atrapa  
**бутерброд** obložený chlebiček  
**бути** být, existovat; **будьмо!**  
 na zdraví!  
**буття** *n* bytí *n*, existence *f*  
**буфер** *mot.* nárazník  
**буханка** *f* bochník *m*  
**бухгалтер, ~ка** účetní *m, f*  
**бухгалтерія** *f* účetnictví *n*,  
 účtárna *f*  
**бухнути/бухати** bouchnout/  
 bouchat, třísknout/třískat  
**бухта** *f* záliv *m*, zátoka *f*  
**бушувати** bouřit, zuřit  
**бюджет** rozpočet  
**бюлетень** *m* bulletin *m*, věstník  
*m*; **лікарський ~** lékařská  
 zpráva *f*; **бути на бюлетені**  
 být na neschopence, marodit  
**бюро** *n* byro *n*, kancelář *f*, psací  
 stůl *m*; **довідкове ~** infor-  
 маční kancelář; **~ подорожей**  
 cestovní kancelář  
**бюрократичний** byrokratický  
**бюрократія** byrokracie  
**бюст** *m* bysta *f*, poprsí *n*  
**бюстгальтер** *m* podprsenka *f*

## В В

в viz též у-

**вага** váha, hmotnost; **вагою в**

**тонну** o váze jedné tuny

**вагаться** váhat

**вагітний** těhotný; **бути ва-**  
**гітною** být těhotná/v jiném  
stavu

**вагомий** důležitý, významný

**вагон** vagón, vůz; **м`який/**  
**твердий** ~ ~ 1./2. třídy; **~рес-**  
**торан** jídelní vůz; **спальний**  
~ lůžkový vůz

**вагонетка** *f* vozík *m*

**вада** *f* vada *f*, nedostatek *m*

**вадити** vadit; **не вадило б** ne-  
vadilo by, nebylo by na škodu

**важити/ся** vážit/se, troufnout  
si/troufat si

**важкий** těžký

**важливий** důležitý, závažný

**ваза** váza

**вакансія** *f* volné místo *n*

**вал** val, násep; **морський** ~  
velká vlna *f*

**валити** strhávat, bourat, porážet,  
kácet, valit se, hrnout se; **~ся**  
kácet se, padat, rozpadat se, bo-  
řit se; **~ся з ниг** padat únavou

**валіза** *f* kufr *m*, zavazadlo *n*

**валовий** celkový, hrubý

**валюта** měna, valuta

**валятися** válet se

**валсь** valčík

**ванна** vana, koupelna

**вантаж** náklad

**варвар** barbar

**варення** *n* zavařenina *f*

**варити** vařit, tavit

**варта** stráž, hlídka; **почесна**

~ čestná ~; **узяти під варту**  
zatknout

**вартий** hodný/hoden; **він не**

~ **поваги** nezaslouží si úctu;

**товар нічого не** ~ zboží je  
bezcenné

**вартість** hodnota

**варто:** цю книжку ~ **прочита-**

**ти** stojí za to si tu knihu přečíst;

**не** ~ **забувати, що** nesmíme  
zapomínat, že

**вартовий** hlídač, strážný

**вартувати** hlídat, střežit

**вата** vata

**ватага** *f* houf *m*, zástup *m*, banda  
*f*, stádo *n*, smečka *f*

**ватажок** vůdce, předák

**вафля** oplatka, vafle

**вахта** hlídka; **трудова** ~ pra-  
covní směna

**Вашінгтон** Washington

**вв** viz též **ув**

**вважати** domnívat se, myslet  
si, brát v úvahu; **роби, як**

**важаєш** dělej, jak myslíš; ~  
**за свій обов`язок/своїм**

**обов`язком** pokládat za svou  
povinnost

**ввезти/ввозити** dovézt/dovážet

**ввести** přivést, uvést, zavést; ~